

La Nació

Setmanari adherit a la Unió Catalanista

Redacció i Administració : Canuda, 14, pral.

AMOR...

Als Sereníssims Legionaris de Catalunya que lluiten per la llibertat del món

Mai, com en aquests moments que vui dirigir-me a vosaltres, digníssims, honorables fills de la bella i brava terra catalana, i germans meus de patria i de ideals, m'he sentit tan insignificant, tan poca cosa, davant de res ni de ningú, com ara, dic, que pretenc glossar—oh! gosadia!—les gestes vostres, tot saludant-vos!...

Tota la força de l'amor que al cor de un fill amatíssim de Catalunya pot cabre-hi em cal, en aquesta hora, per a no defallir en la improba labor, per a mi, pobre prosaïre, de trobar mots per a compondre una oració que prou digna i elevada sigui per a ésser resada en honor i alabança vostra, oh! invictes herois de les llibertats europees i de la pau del món!

Totes les proses, totes les poesies, totes les cançons, totes les harmonies, que dir, trobar, cantar i tànyer puguin els homes, inspirant-se en les gestes vostres, oh! braus i abnegats missioners de la gran croada! no pesen ni valen el que una gota de sang vessada, damunt dels camps de batalla de la Europa vella trasbalsada, i resurgent, per vosaltres, en defensa de les sagrades llibertats de les nacions i dels drets naturals dels homes!

Tot l'entusiasme, tot l'ardor, tot el lirisme que els musics i els poetes de cent generacions puguin posar en les melodies i en les estrofes seves, tot el foc de la inspiració de totes les muses del Parnàs, no tenen el valor de una guspira de la flama que abraunda els cors vostres, oh! bells i magnífics trovadors del més grandios i transcendent poema èpic que al món s'haurà escrit ni oit!

Tot el bé que a la humanitat, a la civilització, han produït tots els exploradors de la mar, de la terra i del cel; tot l'esforç científic, artístic i econòmic realitzat pels homes a les ciutats, en la pau, no representa el mèrit espiritual, la força de ànima, de una hora patida per vosaltres bregant per la existència lliure i plena dels homes, oh! sublims lluitadors de la vida nova contra la barbarie esclavitzadora!

Tot el que de bò s'ha fet al món no tin-

Després de la batalla del Somme. Un repòs ben guanyat

dria, en aquesta època, la més elemental eficàcia, si la humanitat no hagués contingut, al sinus de les races que la integren, una munició de volenterosos i despresos lluitadors que, a la hora del perill suprem, exposessin la vida propia per la llibertat de tots els altres, oh! lleials soldats dels exèrcits de la justícia i de la pau universals!

De tots els indrets de la terra, de totes les parts del món, han corregut, freturosos, am-

El voluntari català Elisca Negrié

biciosos, noblement ambiciosos, de gloria, de llibertat, de vida nova, homes de totes edats, de tots els estaments, al centre de la Europa, en esclatar la bomba incendiària llançada per una mà inconscient, obeïnt, però, l'impuls, el dictat, de una ment folla de inhumanes magnificències, plètòrica de crueldats en gesta, viciada, enfosquida per una tradició de domini, de despotismes, d'existència autocràtica secular, de usurpacions i de violències comeses, a la faç del món, per fatals designis històrics, en oprobiosa i brutal impunitat; i, entre aquests homes generosos, entre aquests pal·ladins del platonisme,

entre aquests herois romàntics, hi ha, des de la primera esclatarada anunciadora de la catàstrofe, una gran munició de catalans, una legió de fills de un dels pobles més lliures per essència i, per tant—oh! injustícia dels humans poders!—més tiranitzat, més oprimí!

Emperò — permeteu-li, al pobre prosaïre, una digressió, breu, en gràcies de la seva insuficiència—, Catalunya, malgrat tots els déus i tots els solis majestàtics, per propia virtut, per voluntat dels fills seus, i perquè, en finir la guerra europea, o mundial, s'ho haurà merescut, s'ho haurà guanyat, amb sang de les seves vènes, amb vida de la seva carn, i amb la força de l'ànima seva, de l'esperit indòmit de la seva raça, Catalunya, dic, pesi a totes les corones i tots els ceptres, tornarà a ésser rica i plena, i bon cop de falç a qui vulgui moure brega; bon cop de falç, defensors de la terra!

Si no estés segur de que vosaltres i jo tenim el mateix pensar i el mateix sentir en tot el que a la patria nostra, de lluny o de prop, hi fa referència, hauria posat el punt final a la present oració en honor i homenatge vostre començada; més, la magnitud de l'exemple, al món, per vosaltres de bella faïça i amb traç indeleble, al cor de la Europa, amb geste de titans, posat de manifest, per a ensenyament dels homes de l'esdevenidor, i, per altra part, amb tota la meua sinceritat, per propi desig, per íntim fervor, per necessitat d'explai espiritual, car la pau, com la guerra, té les seves

lluïtes, les seves amargors, per totes aqueixes consideracions, dic, vui seguir glosant, amb la venia vostra, la sublimitzadora labor de lliberar el món per vosaltres empresa, en unió simultània amb la França, i amb tots els altres pobles de la Europa nova i de la humanitat veritablement civilitzada...

El 25 del Desembre de l'any de guerra de 1916, de memoria perpetua, podrà dir-se'n el principi del fi de la esclavitud dels pobles, sots les fèrules imperialistes...

El Nadal d'enguany serà, ben segur, tant de bò, la nit tempestuosa que precedirà l'aubada del jorn de la victòria del bé sobre el mal, dels anacronismes sobre les més belles i pures modernitats...

Aqueixa festa simbòlica, tradicional, arreu del món celebrada, en diferents fórmules o rites o costums, aquest cop serà el *fiat lux*, la màgica veu, que, en assolir l'efecte virtual, el món sencer, tots els homes, gaudiran la llum benefactora, que, ensems, serà halè de vida...

En aquest dia, legionaris catalans, l'amor dels homes bons i valents haurà vençut la fal·làcia, la maldat, dels dolents i dels covards...

Aquest Nadal significarà el triomf de l'esperit sobre la matèria...

Heros haurà vençut, en combat esplèndid i únic, el pèrfid mercadejador Mercuri...

Les aigües dels mars llatins, precipitant-se en trombes gegantesques damunt dels darrers baluards dels senyors feudals que, des del centre de la Europa, hauràn volgut, en va, imposar les seves lleis al món, aquell dia victoriós, per sempre més, s'hauràn engolits els imperis que ara destrueixen els casals de les modernes democràcies i esclavitzen els homes que els defensen.

La vostra missió, en ésser acabada, haurà determinat el resurgiment de Catalunya i la seva incorporació a la comunitat de les nacions civilitzades i cultes, i dignes d'elles mateixes; Catalunya, aleshores, tindrà llibertat.

I, ara, legionaris de la catalana terra, permeteu-li, novament, al més humil dels cantors de les vostres gestes heròiques, fer uns comentaris particulars referents al que diuen, per Barcelona, de la més injusta de les guerres que els homes hauràn vist.

Com podeu suposar, vosaltres, amb més raó que ningú, les opinions, públiques i privades, són diverses i antagòniques. Els burgesos, la majoria, són partidaris estúpidament acèrrims de l'acció inicial i continuada i, per tant, de la victòria dels exèrcits imperials, perquè, essent, els principis capitalistes, derivats dels sentiments determinadors de totes les misèries, ells, els que viuen explotant la energia i el saber dels homes, no poden capir els variats aspectes del conflicte mundial present sinó en el sentit de les afinitats pròpies del seu ambient...

Més, a la vida, tot assoleix, un dia, la merescuda recompensa; i amb això vui dir que mai com ara, « parlant de la guerra », haurà estat tan fàcil posar de manifest la general estultícia, la ignorància i la pobresa d'esperit de les classes burgeses i aristocràtiques...

I aquests « incidents de la lluita » sempre són motius de conort per a les ànimes abnegades dels homes generosos: dels que, en tots els instants, se senten impulsats a obrar en bé dels altres, fins donant la vida!

No-res-menys, us vui dir, també, que, entre les classes obreres, per raons complexes, hi ha un cert nombre de panegiristes de les faccies dels barbres imperials...

A vosaltres, germans de pàtria, no caldrà pas que us expliqui a què obeeix aquest contrasentit social que fa que els esclaus voluntaris — permeti-se'm la expressió — llepin les deixuplines que els marquen el rostre...

I, ara, finalment, vui cantar l'amor de la terra, l'amor dels homes, l'amor universal, encarnat, plasmant, per vosaltres, soldats dels exèrcits lliberadors del món, sacerdots de la gran missa, del magne sacrifici, ofrendadors de l'immens holocauste, enamorats de la vida bella, car, per viure-la, us bateu i moriu, que és el més sublim dels amors l'amor que dona la vida bò i morint abrandat en la flama mateixa de la passió infinita que omple el cor...

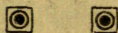
Amor, font de la vida, mar per on naveguen les humanes criatures, riu fecundador dels vergers de la joventut, àmfora de bàlsams olorosos que conortes la vellesa, tot fent la simpàtica a la mainada...

Amor, triomfal vencedor en mil batalles, tu, oh, bell Adonis! oh, magnífic Apol·ló! oh, Atlas gegantí que aguantas la terra! tu hauràs vençut de una vegada per sempre els enemics de la pau dels homes!

Legionaris catalans, valerosos néts dels almogàvers, la humanitat nova, encesa de amor, us saluda!

Legionaris de Catalunya, Salut! El pobre prosaire deixa el plectre, tot desitjant-vos un Nadal esplendorós de glòria!

EDUARD LÓPEZ-NERÍN

Dugues jerarquies

NACIONALITZACIÓ de les mines de carbó, a Anglaterra; projecte de nacionalització, també, de la riquesa del sub-sol, a França!

Això demostra i posa clarament de manifest que els teoritzants del socialisme no han propagat en va llurs idealitats, ni tampoc, aquestes, deuen estar tan allunyades de la realitat com els porucs esperits conservadors — conservadors en la més dolenta accepció de la paraula — han tingut interès en fer veure.

Aquestes derivacions socialitzants que, als sinus dels Estats dels països en guerra, van manifestant-se, són la demostració, clara i explícita, de les saludables solucions que, en temps normals, l'entronitzament del socialisme produiria, per als molts i molts conflictes que, a les internes organitzacions polítiques dels pobles, trasbalsen i alteren la placidesa

de una vida social que hauria de desplegar les seves més complexes manifestacions de acord, sempre, amb les més humanitàries i justicières concepcions que la bondat social anés creant.

Que ara, en temps de guerra, de guerra cruenta i paorosa, els Governos dels pobles que guerregen s'adonin que és factible la introducció, al regíme dels mateixos, de lleis i prescripcions socials que suposen la intro-missió de l'Estat en qüestions i afers, fins ara ben poc, d'explotació i usdefruit purament individualista, és cosa que fa ressaltar, encara més, tot l'immens valor ideal que porten adherit al llur contingut els principis socialistes rebutjats i anatematitzats per tota la burgesia, per tot el *panxacontentisme*, per tots els xovinistes del món...

S'ha evidenciat, ara, en els presents instants de angoixa mundial, la gran virtualitat de les aspiracions que persegueix assolir el socialisme modern, evidenciant-se, també, la feblesa dels vells procediments de governament burges, als quals, pel que va veient-se, no se'ls atorga altre valor, inclòs per la mateixa burgesia, que el valor fictici que per a nosaltres han tingut sempre.

La guerra de ara, tal com tantes vegades ja s'ha dit, es caracteritzarà per les fortes afirmacions nacionalistes i socialistes que al món quedaràn instituídes.

Els drets nacionals dels pobles hauràn d'ésser ampliament regoneguts, com també regoneguts i emparats hauràn d'ésser els drets dels homes; si no es vol viure en una permanent i inacabable serie de revoltes promogudes pels homes i pels pobles que han sigut, que són, sacrificats, en ares de un idealisme — l'idealisme de vèncer i anorrear per sempre l'esperit brutalment imperialista — que els homes dels estaments productors, sobre tot, han de sentir-lo, perquè aquest idealisme, malgrat l'horrorós vessament de sang que suposa, representa la força que empeny la societat, la societat burgesa, cap al nou règim socialitzador, en absolut, de tots els mitjans de producció, de totes les energies socials i humanes.

Aquesta nacionalització de les mines de carbó angleses i el projecte de nacionalització minaire presentat a la Cambra Francesa pels diputats Theo Bretin i Bouveri, així com també la intervenció del Governament de la França republicana a la limitació del luxe i les vanes ostentacions de la vanitat burgesa, denoten que els sentiments de humanitat van penetrant endins, ben endins, dels nomenats organismes directores dels pobles, deixant-nos entreveure, per a un proper esdevenidor, la silueta de una nova organització polític-social que canviarà totalment, humanitzant-la, la faicó d'estar constituïda la societat.

Fins ara, han predominat les jerarquies capitalistes; començarà, properament, el domini de les jerarquies simplement humanes.

Per alguna cosa la sang s'escola pels camps de batalla europeus; i per alguna cosa, també, aquella sang és vessada, en més gran quantitat, pels que no tenen altre patrimoni que un patrimoni ideal, rublert de bells somnis i exuberant de ansies dignament lliberadores i enaltidores del concepte en que avui es té als homes...

≡ POSTALS ≡

A BENEFICI DELS

Orfes Serbis

reproducció d'un hermós dibuix de l'APA

se'n vénen en aquesta administració

10 CÉNTS.

Per humanitat...

Si... per humanitat... per estalviar vides humanes... Alemanya proposa la pau! Aquest és el motiu que al·leguen, ara, en el moment que diuen, ells, que la victòria somriu als imperis del centre d'Europa, els poders directors de la bèl·lica Germania!

Els, els quatre Emperadors, n'estàn segurs del resultat definitiu i falaguer, per a ells, de aquesta guerra; ells ne tenen la certesa de la victòria triomfal...

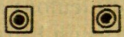
I n'estàn certs i en tenen tanta seguretat de que ells han de guanyar la partida, i, per altra banda, això, sobre tot, són tan humanitaris — arreu per on han passat... n'hi resten proves evidents de l'humanisme germànic—, que, fins excedint-se en llur magnanimitat suprema, renuncien, ja, a l'assoliment de la victòria objectiva completa, que haurà d'exercir, al món, una influència tan esplendorosa; per aquest noble pensament que se'ls ha suggerit de cop i volta, per humanitat, brinden la pau als Estats aliats, prescindint, generosos, a les hores presents, de les noves gestes triomfals que devien confirmar llur valor humaníssim!

Els quatre Imperis apocalíptics brinden la pau al món, convençuts de la seva labor civilitzadora, de les virtuts excelses de la cultura germànica...

Emperò, els despòtics i sanguinaris Estats units en iniqua aliança contra la gran Prússia, contra la Germania apoteòsica, contra els representants divins a la terra, rebutjaràn una pau honrosa, preferint vessar tota la sang de les venes seves abans que capitular...

I vès quina ocasió magnífica als angelicals germanòfils se'ls presenta per a blasmar contra la França heretge, contra l'Anglaterra imperialista, contra la dictadora Itàlia, contra la burgesa Bèlgica, contra la Sèrbia usurpadora, contra l'ambiciosa Polònia, contra Rússia, contra tots els pobles rebel·lats contra la hegemonia teutònica...

Els Estats aliats per a enderrocar la cultura prussiana i aniquilar la raça tedesca i destruir fins l'últim vestigi de la civilització germànica, amb tot el greu del seu esperit satànic, el món sencer es tem que no l'acceptarà la pau brindada pel Kaiser en aquesta hora propícia!.....

Acció Nacionalista

L'anunciada conferència «La dona en la nació», que devia explicar el company Pineda i Verdaquer, fou donada, en dis-sabte passat, al Centre Nacionalista Català, davant de un auditori, en gran part, femení.

El conferenciant, escoltat fervorosament, inicià el tema exposant una sèrie de consideracions molt ben encepagades respecte del passat i del present de la dona a Catalunya, estudiant-ne el valor social segons les èpoques.

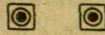
Remarca i reprova el migrat concepte que de la cultura de la nostra dona, en general, se'n té format, essent així que no és inferior, sinó igual, la instrucció donada a les nenes que als nens, als col·legis públics d'ensenyament elemental...

És aquell major nombre de atribucions i de drets que la societat ha concedit a l'home, diu, la causa de que aquest hagi aparegut posseir un grau més alt de cultura que la dona.

El dret polític, ensems que donava un elevat valor a l'acció realitzada per l'home, ha fet descendir i menyspreuar el mèrit indiscutible de la sagrada missió de la dona a la societat, al món; i aqueix rebaixament injust de la dignitat femenina ha determinat, entre el sexe masculí, un en-superbiment i un estat de inconsciència funestíssima per a aquells afers de la vida en que la dona hi té una intervenció activa i directa, però que, sense el respecte i la consideració profundes de que és mereixedora i digna, no poden assolir la efectivitat i la eficàcia integrals necessàries per a la major virtut de la seva vida i de la seva missió a la família i a la societat.

Una fatal conseqüència de això se n'ha derivat, i és que, veient rebaixat el valor de llur acció en públic i en particular, no ha viscut el moment polític que a Catalunya s'hi ha forjat, acabant per desnacionalitzar-se, per desentendre's dels deures socials i fins dels referents a la intimitat de la seva persona...

Parlant de la influència moral de la dona, diu que ella ha exercit de guiadora, de consellera, de ardidada encorajadora i fins de cap directriu, moltes vegades, en diverses ocasions, a la vida de la humanitat.

Del moment bèl·lic

La tradició a les trinxeres

GERMANS de Catalunya: Els que hem tingut la sort de rebre «el paquet dels panellets» amb les fruites seques i demés llaminadures tradicionals, i tots els que, sense haver rebut res, han participat, germanívolament convidats per nosaltres, del present degut a la finesa vostra, us regreïm l'obsequi, tot saludant-vos, plens de joia.

El fret, la neu, la pluja, que estoven els camps i els camins, fent difícil i angoixosa la marxa, i entorpidint el moviment general, no han restat, ni un punt, l'entusiasme i el calor que sentim per la lliberació de les terres que la superbia imperial ha fet invadir, ni ens han fet oblidar, tampoc, les contrarietats de la estació i els sofriments de la guerra, la patria propia, la nostra Catalunya, víctima, també, de influències exòtiques de tota mena...

Si haguessiu vist la solemnitat per nosaltres organitzada en homenatge i memòria de tots els companys caiguts en la brega, i, després, haguessiu pogut contemplar, bò i amagats, la típica festa que, el primer dia del Novembre d'enguany, hem celebrat, cregueu que hi hauríeu sentit coses interessants i hauríeu disfrutat de veure'ns; i, si haguessiu volgut, com a nota edificant i suggestiva, fer-ne un comentari gràfic a les planes del periòdic, hauríeu tingut lletres i ninots per a confeccionar un extraordinari espeterrant...

Els primers en rebre «els paquets» foren en Pons i en Muxinach.

Arreu es veien banderes catalanes; a més, unes cintes amb les quatre barres formaven garlanda entre senyera i senyera: no podia demanar-se més, referent a la ornamentació del local...

I la tradicional castanyada, en unió i companyia dels panellets i el vi bò, tingué un bell començament, passant, de mà en mà, les bótes de pell de boc noves de trinca; i s'entonaren les més característiques cançons i es pronunciaren discursos, i es brindà per LA NACIÓ i per Catalunya, i els clams i visques en pro i en contra del que ens plau i ens desplaia ressonen, encare, lliurement, per l'espai...

Entre els soldats i els demés legionaris estrangers, ja és coneguda la bandera de la patria catalana, i tots saben, també, qui són els que la enarboren i la defensen; i aquesta coneixença, que ara té un caient de gesta, potser que, un dia, en haver germinat, arreu de la terra, floreixi i grani....

Salut a tots, i visca Catalunya!

JAUME POU

2.ª Comp. del 3.er Bat.

E's enterramen's a la Sagrada Família

La Junta de les obres de la Sagrada Família té sol·licitada autorització per a efectuar enterraments en el recinte del temple. Portada aquesta qüestió al Consistori de la ciutat, s'ha suscitat un debat, del qual, a la hora que aquestes ratlles són escrites, no s'en sab encare el resultat. La discussió sembla que sigui entaulada, tal com ho volen presentar els elements regionalistes, entre devots de la construcció del temple de la Sagrada Família, com a obra d'art que ha d'honorar la ciutat, i enemics d'aquesta construcció, gents que no entenen, amb tota la seva plenitud, l'ideal de la ciutat.

Els regionalistes, obrant com a elements conservadors perfectes, pretenen, en aquest cas, com en tants altres, desvirtuar el veritable sentit de la discussió, adjudicant-se el paper fàcil de defensors del llegat immortal de l'art, i presentant els adversaris, com a barbres, d'esperit cantellut i impenetrable a les pures emocions de la estètica.

Ben aviat a un home de bona fè se li ha de fer sospitosa la classificació, quan vegi que els que ara s'erigeixen en defensors del bon gust ciutadà són, tots, gent que Barcelona els coneix de veure'ls en les processons, sense que ni un home d'esperit lliberal els acompanyi en aqueixa defensa, pròpia d'herois del Renaixement.

I és que són ben bé uns altres els termes del problema. Els regionalistes defensen la concessió del dret d'efectuar enterraments en el temple, com a mitjà per a recaptar cabals per a seguir la seva construcció, precisament perquè es tracta d'un temple catòlic; i no es presenten a la lluita com a catòlics que defensen els drets i el vassallatge que la ciutat deu tributar al major esplendor de la Santa Mare Església, perquè són prou espavilats per a, de catòlics, no ésser ho de bona fè, i senten el ridícul que amb aquesta posició es guanyarien, i volen estalviar-se el «volta'ls!» amb que la consciència lliure de la ciutat els aculliria.

Per això els ha calgut desfigurar el sentit lleial de la opinió adversaria, que creu que, per a contribuir a construir un temple catòlic, no s'ha d'atentar als interessos de la ciutat, que es compona de catòlics, de no catòlics i d'anti-catòlics, i de gent que creu en l'art i àdhuc de gents que, les asprors de la lluita per la vida, absorbint totes les energies del llur còs i del llur esperit, els concedeix el dret de no creure-hi. I atentar als interessos de la ciutat es faria, concedint aquesta autorització d'enterrament que vindria a minvar la existència, ja prou costosa, d'un dels pocs serveis que la ciutat té municipalitzats. I així esdevindria, que, contradint les tendències socials modernes, Barcelona, enlloc d'anar cap a la municipalització de nous serveis, en ple segle xx, sacrificaria la vida dels ja existents en aquest estat, amb mires a un interès positivament religiós.

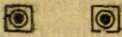
Si els burgesos de Barcelona creuen en deu, que facin donatius per a la terminació de les obres d'un dels seus temples i que acceptin com a recompensa la glòria del cel. I, si de la efectivitat d'aquesta glòria en dubten,

que continúen fent d'hipòcrites, però que no exigeixin de la ciutat un sacrifici per a aconseguir que la repugnant vanitat de la vida llur pugui, encare, perdurar a través de la mort.

El poble no estimarà mai els temples, si guin pel que siguin—i aquí hi entren també altres raons d'estètica—, que es fonamentin en l'exercici d'una tirania espiritual o material, àdhuc sigui amagada sota l'aparença senzilla d'un dissimulat privilegi. I, en dies de revolta, cremarà els palaus dels seus explotadors sense tenir en compte l'art que hi pugui haver en les pedres. I farà bé de cremar-los.

Si la junta de les obres de la Sagrada Família vol recaptar cabals per a termenar el temple, faci-ho en bona hora, però sense que per a ningú hi hagi d'haver violència. Si els rics de Barcelona per l'amor de deu no volen donar almoines, organitzi *corridos de toros*; o, sinó—cosa més productiva—, estableixi un impost sobre el que els *devots* es gasten en amistançades.

PERE CARDENAL

La ensenyança primaria a Catalunya

Es ben obiradora la creixença del magisteri de Catalunya i causa veritable goig poguer-ho constatar així. La Escola és en definitiva el seient indispensable, la base ferma de totes les prosperitats i de tots els avenços, i és endebades cercar substitució. La vida social vol dir relació i cooperació i la efectivitat i el refinament d'aquestes condicions únicament és possible trobar-les en la Escola que fa aptes els homes i els prepara i capacita per l'exercici dels seus deures socials, els quals cada dia són més i més exigits. La placidesa propia de la ignorància, que, en els pobles sobretot, alguns esperits febles solen lloar inconscientment per tal que no porta inquietuts, és contrària a la normalitat i indica imperfecció. És clar que la civilització porta inconvenients com tot fet porta, en si mateix, una reacció oposada, però l'avenç precisament consisteix en lluitar contra el dolent amb els millors mitjans.

Diem que a Catalunya el magisteri reviscola i deuriem afegir que també és notable i ben vistosa la contribució i l'apoiament que troba en les gents. Alentorn de la Escola el poble hi posa certament una auriola més justa de prestigi que temps enrera, i sovint es produeixen belles notes que donen a comprendre aquest fet acaronador i digne d'apuntar-se remarcant la seva innegable transcendència.

Convençudes les gents de la grossa i primordial importància de la ensenyança pública primaria, obté aquesta cada dia un fervor més intens i més vistós. Amb molt de goig, repetim, es pot constatar el fet de que la ensenyança primaria, a Catalunya, es troba en un assenyalat període de ferm avenç el qual fa esperar el seu progressiu desplegament en tots els sentits, venint, així, a omplenar de beneficis excel·lents a la nostra terra ubèrrima de prometençes. És possible endevinar-se del moment present tota la formidable fortalesa que esdevindrà d'aquesta major atenció per

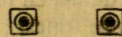
la escola pública base de totes les prosperitats i de la formació assenyada dels pobles.

Al costat de les iniciatives, de la promoció i del renovellament de l'alta cultura, el magisteri públic de Catalunya es deixonda i dignifica. El mestre té ja el seu alt i benhaurat valor, que veiem preuat i correspost per les gents, les quals comencen a obviar la mages-tuosa transcendència de la Escola i li dediquen quelcom dels seus afanys perquè esdevingui més potent i ocupi el lloc altíssim que es mereix. La capacitat cada dia més ferma del magisteri deu ésser un asperó per tots, i al seu entorn hem de voler aixecar-hi la Catalunya auriolada composta de ciutadans dignes.

És per això, per aquesta capacitat, que els mestres donen a les ensenyances de caràcter catalanesc la importància que es mereixen i al costat dels coneixements més extensos i, si es vol, universals, la Gramàtica Catalana, la Història i la Geografia de Catalunya comencen a ocupar un lloc en el pla d'estudis primaris. Perquè la ciència pedagògica exigeix que s'ensenyi, a l'infant, primerament el que té més aprop, anant estereotip i eixamplant progressivament els coneixements per raó del territori. És un sistema naturalíssim aquest, i ell sol clamaria que les ensenyances de caràcter catalanesc fossin ateses.

Més, la propia dignitat i la propia conveniència en són alhora puntals decidits. No parlem del propi idioma que, a causa d'una abstinència vergonyosa per a la Escola, molts no saben escriure; és elemental aquest coneixement, que per altre costat afavoreix el que els deixebles aprenguin més fàcilment l'idioma castellà que se'ns imposa com a oficial. La Geografia i la Història deuen començar per les del poble nadiu fins a trobar amb les de Catalunya el nexe de la nostra condició de catalans amb l'enfilall de fets sintètics que constitueixen les gestes passades de Catalunya, gloriòses, gloriósimes certes vegades, admiració del món i motiu d'orgull per a nosaltres.

Ha estat totjust obtinguda la elevació dels mestres, perquè desseguida es notés, un major aculliment per part d'ells a les ensenyances absolutament precises als catalans. És clar que solament en certs indrets es nota aquest aculliment el qual troba, altrament, resistències fortes de l'Estat, i fins per part dels mateixos mestres que les ignoren a causa de no haver tingut cap mena de preparació respecte d'elles a les Normals. Però la simpatia de molts d'ells és un fet, i és cosa admirable ob-

AVÍS D'ADMINISTRACIÓ

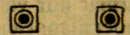
Recomanem a tots els nostres amics-corresponsals als quals els hi tenim enviats rebuts per al cobrament, se serveixin enviar-nos totes les quantitats que tinguin en poder seu per tal de facilitar la bona marxa econòmica del nostre tre setmanari :: ::

servar del mode que se supleix l'acció de l'Estat, per part d'institucions de la nostra terra, que com l'Associació Protectora de la Ensenyança Catalana obtenen cada dia més l'apoiament i el fervor del públic i fins del mateix magisteri. Aquesta entitat amb les classes de Gramàtica Catalana que ha establert a les Normals i amb els concursos periòdics que per a infants organitza i patrocina, apart d'altres accions que realitza, fa un bé extraordinari a la ensenyança primaria omplenant-la d'eficàcia i fent-la ben voler i preuar.

Veu's-aquí amb la elevació visible del magisteri, a la qual correspon aquesta acció vivificant a favor de la ensenyança catalana, un fet de transcendència que cal avivar i enfortir, posant-hi per part de tots el més gros interès amb la seguretat absoluta que d'ell n'han d'esdevenir benifets incalculables per a la nostra Catalunya, afanyosa i digne de totes les glòries.

F. CULI I VERDAGUER

(De Pratorium, de Hostalric)

Notes de la Guerra

De les hores de lluita i de treva

A 30 dies del mes de Octubre de l'any present, i a cinc quilòmetres més enllà de Monestir, és començada a escriure la primera nota que encapçala aquesta secció, i és, bò i extractada amb el respecte i la cura que fa el cas, com segueix:

« Dos catalans, en Roca i en Ballester, de la Legió Estrangera, Exèrcit de l'Orient, anaren, el que es diu de quatre grapes, com els gats per les teulades, amb peus de vellut, fins les trinxeres búlgares, a tallar filferres; en Ballester el malferiren, i, en Roca, atleta del seu deure i del seu bon cor, es carrega a coll-i-bè el seu company, després de haver-s'hi hagut de barallar, perquè volia entrar a la trinxera, per a venjar-se dels teutons abans de morir... Acabà la seva existència heròica cridant visca la França! visquin els catalans! El seu capità, que estava satisfet de tenir, entre els seus, un home tan valent, el tenia proposat per a la creu de Guerra. I els que quedem, si morim, caurem convençuts de que donem una vida esclavitzada per cent vides lliures futures!... »

En Pere Muxinach ens escriu, als 22 dies del Novembre passat, relatant-nos la festa, veritablement extraordinària, que celebraren amb motiu de la darrera recepció de paquets enviats per LA NACIÓ, el Comitè de Germanor i les Padrines de Guerra, i a qual festa hi foren invitats, pels catalans, els companys de causa russos, polacs, suïços i belgues, i tots, en una mena de idioma internacional, quasi tot ell català, cridaven visca la Catalunya, en desplegar la barrada senyera nova últimament rebuda; i diu en Muxinach que no s'hi veuen de contents amb les faixes, les berretines morades i les botes de pell per a posar-hi el vi... « Oh, dolça Catalunya, patria del meu cor... » de L'Emigrant, d'en Verdaguier, musica d'en Vives — ja ho sabem — és un cant de gesta preferit pels legionaris. Ens demanen un bloc català, que diuen que és un gran amic per a ells, fent-nos, en pac, mil prometençes per al dia que puguin venir, en permís, a Barcelona:

PER ABATRE L'IMPERIALISME

Els voluntaris catalans a França

A un vilatge del Pirineu català, vàreig tenir ocasió de parlar amb un legionari de Catalunya, que hi estava amb permís de convalescència; animat, emperò, més que mai, i coratjat, com sempre; unint-se, en ell, a l'afany de vèncer, la pruitja de aplegar-se, novament, amb els seus companys de lluita de dos anys, amb els seus amics polonesos i suïços, i sentint l'anhel de fer justícia als germans morts pels enemics a la batalla; experimentant la natural fretura de batre's altra volta contra els violadors de la Bèlgica, contra els invasors de la França, contra els modernitzadors de l'esclavatge dels pobles vençuts en la guerra, contra els inics torpedejadors de vaixells; contra la barbarie que torna...

Amb els ulls vessant de melangia, també, em contava les continuades penalitats sofertes durant els dos hiverns passats a les trinxeres, i, amb gran adoloriment, em referia els diferents instants de la brega en els que cada company que es perd renovava el dolor, l'ardidesa, a la vegada...

Després em deia, tot explicant-se amb una incongruència particular i pintoresca, que, als caus, quan estàn de guarda a les avançades, a les *cagnes*, a qualsevol punt i en els moments que comença una conversa íntima, entre ells, que havia de fonamentar una amistat de tota la vida, quan més abstrèts es troben tots, una bomba infernal fa irrupció, i vet-ens-aquí enterrats de viu en viu..... Tal dit, tal fet, passà a l'ajudant Prats, de prop de Beziers, que parlava sempre el català amb nosaltres i que l'havíem conegut de caporal a l'Avinyó..... Era el dia 14 de l'Octubre de l'any passat, a la Champagne, al mig del bosc Guillem, quan esclatà un obús, ensolciant l'abric on estaven i sepultant dos sargents de zuaus, un sargent *furriel* valencià, apel·lat Sopena, que té un altre germà a la Legió, i l'ajudant Prats..... Els seus companys, damunt mateix de l'improvisat fossar, hi erigiren un petit monument funerari... Aquest luctuós succés fou prou per a entristir-los, a tots, una nit més, i fer-los congregar a un recó de soterrani, vora, ben a la vora de una espelma encesa, per a parlar, allí, ben a pleret, dels demés companys perduts...

Em parlà, també, amb mostres de gran afecte, del coronel Pin, que sempre marxava junt amb ells, i el qual morí en l'atac del dia 9 de Maig per una metrallada...

Em parlava, el jove legionari convalescent, de com inhumaven els morts, després de la batalla..... Durant els mesos de Maig, Juliol i Setembre, a la Champagne, quan els Regiments quedaven delmats, quan les Companyies es veien reduïdes a una quarantena de individus; i, aleshores, tenien que soterrar-los, a corre-cuita, en mig de un eixam de granades i obusos i de una nuvolada de vapors asfixiants... Quasi tots els homes caiguts aquest temps foren enterrats en trinxeres velles preses als alemanys; damunt del lloc on reposen els restes dels herois caiguts s'hi ficen unes creus, amb el nombre de homes que hi ha al dessota i la designació del Regiment respectiu, i anem per un altre, que plou...

Altres són enterrats en un petit cementiri, com el de Lassigny al departament de l'Oise, i aon eren abans d'ésser al Somme, i aon deuen tornar a ésser ara. És prop de un prat, i està molt ben conreuat, amb caminals, estatuetses, coroncs i altres modestos atributs pòstums, o tombes fetes de mà de obra, de ciment, o de pedres de colors, puix hi han legionaris paletes i escultors, habillíssims, sobre tots, un polac que és un artista extraordinari.

A la Champagne, al *Bois Gaillaume*, també, hi han cementiris aon s'hi troben les despulles de legionaris catalans i zuaus, i de fills de Catalunya naturalitzats a França, o descendents de famílies catalanes aposentades a l'Alger i a la Tunícia, car heu de saber que la Divisió nostra sempre ha estat formada del mateix nombre de unitats: la Legió Estrangera, dos Regiments de zuaus i dos de tiradors, i com, a més dels metralladors corresponents a cada Regiment, hi ha les metralladores divisionaries, servides per parts iguals de homes dels cinc Regiments diferents, i que són les que acudeixen aon cal llur acció com a reforç o ajuda de les altres, resulta que a tots els Regiments hi ha catalans.

La 1.ª Divisió és la Marroca; la 2.ª és la que, a Verdun, es portà tan heroïcament, que el mateix Joffre il·lustre la felicitat.

El nombre de catalans ha disminuït més de la meitat; al Somme, n'hi moriren dotze, i setanta-dos foren ferits; dels altres tres Regiments, al 1915, ne caigueren a centenars, i a Neuville-Saint-Vaast, el 15 de Setembre, talment com a reïms, com a garbes, eren segats, els germans nostres, pel foc kaiseria.

Així és, doncs, que, de tres Regiments estrangers legionaris que hi havien abans del 1915, ara sols ne resten el primer i el segon; el tercer fou dissolt per a cobrir baixes dels altres i per a ocupar les places dels legionaris italians que, en declarar-se la guerra a la patria propia, s'incorporaren al seu exèrcit; el primer i el tercer, només a les dues primeres batalles de l'any passat, quedaren reduïts a la tercera part, quasi, del seu contingent numèric; i, encare, ara, cada Regiment consta, només, de tres Batallons, i no de quatre, com en començar la guerra. Ara, de poc, més de mil-tres-cents naturals llatins, gairebé tots, s'han allistat a la Legió, i podran, així, els Batallons, refer-se un bon xic.

El convalescent lluitador em parlà, finalment, de la patria nostra, de Catalunya, de la seva dissort i de la singularíssima oportunitat que se li presenta, ara, amb el grandios debat mundial que suscita la guerra europea, de rebel·lar-se, reivindicant llur nacionalitat.

Em parlà dels punts de comparació i de diferència entre la Bèlgica i l'Estat espanyol,

quan la invasió napoleònica. De que la victòria sobre les tropes del cors enfollit fou deguda als exèrcits de la pròdiga Anglaterra; de que el nostre país, durant sis anys, restà sots el domini del cesàric Bonaparte, i que la Bèlgica, considerant aquests precedents, pot servir la esperança i la il·lusió de una lliberació gloriosa més propera, ja que, ella, avui, té la protecció dels braus soldats de l'Anglaterra, més forta, més poderosa, que mai, i la valiosíssima defensa dels heroics francesos comenats pel simpàtic català general Joffre.

I acabarem, tots dos, el brau legionari català, convalescent, i jo, pensant i parlant sobre la sort esdevenidora de la Bèlgica, de la França, de Catalunya, de totes les nacions que almen la vida de la humanitat, que volen que la civilització, amb les seves legions de homes de intel·lecte clar, de sentiments despresos, de còs fort i bella figura, siguin els conresadors de la educació i de la cultura dels pobles i dels homes que en sentin necessitat de modernitzar les lleis i els costums respectius.

Més, aquesta expansió civilitzadora, amb molt bon acord, convinguérem, el legionari i jo, que no havia d'ésser imposada per la boca dels canons sinó per la veu dels homes; que no havia d'ésser la guerra, la que dominés els pobles, sinó la pau; que les races exuberants devien cercar l'aplicació justa de les seves activitats dins mateix del territori nacional, adaptant-se a les circumstancies, i no molestant els països veïns; i que, quan se'ls fes difícil viure, dins del propi casal, per la plethora de la vida seva, la mateixa llei d'expansió biològica determinaria la solució reaccionadora que tornaria les coses al seu lloc.

Més, si un desig de renovació dels pobles vells i agotats els movia, els pletòrics, de inocular-los la sava vital de que ells se'n sentien ubriacs, devien fer-ho, tot i així, amb el previ consentiment espontani i unànim dels pobles als quals estessin disposats a regenerar; mai, de cap manera, contra la seva soberaníssima voluntat de admetre, o no, el tractament... La expansió civilitzadora i cultural d'una raça, d'un poble, d'un Estat, d'un Imperi, en determinar benifets als països que el circumdin, ha de obrar com el sol, que fecunda i dona vida a la terra i als homes; mai com l'aquil·lò i la tramuntana, que ho asolen i arasa tot...

I cal dir que ni la Bèlgica ni la França estaven necessitades de la cultura ni de la influència militarista germànica, ni les deportacions, ni l'esclavatge oprobios imposat a la Polònia, ni les accions bàrbares comeses amb la Serbia i altres nacions, són executories de la labor dignament civilitzadora de una raça!

ARNAU DE VILANOVA

MIGRANYA, DOLORS NEURALGICS

: : : FEBRES, Etc., SE CUREN AMB

KALMINE

En venda: Centre Productes Farmacèutics del Dr. Andreu, J. Uriach i Cia., J. Segalà

Al detall: En totes les farmàcies CAPSES D'UN CATXET : 35 cénts.

El "Llibre Blau" serbi (*)

Les intencions de l'Austria-Hongria

VOEEM ara els antecedents de la guerra segons es dedueixen dels documents, alguns extraordinàriament interessants, que conté el *Llibre Blau* publicat pel Govern serbi.

Ja abans de l'anexió de la Bosnia-Herzegovina per l'Austria-Hongria, les relacions entre aquesta i la Sèrbia eren poc cordials. A conseqüència de l'aveniment susdit, les relacions empitjoraren considerablement.

Els serbis no s'aconortaven de veure destruïdes llurs esperances d'unitat nacional. Els austríacs, i sobretot els magiars, acusaven la Sèrbia de mantenir entre els seus súbdits un esperit de protesta irreductible contra la monarquia dual. En diverses ocasions es va témer ja un conflicte armat.

Van sobrevenir les guerres balcàniques—1912-1913—. Els serbis en sortiren victoriosos i amb llurs adquisicions territorials, doblaren quasi llur territori. Aquest augment de la potència serbia, no era cosa per a apaivagar els recels i les malvolences dels austro-hongaresos.

Per això el gabinet de Viena va esforçar-se a entrebancar la expansió de Sèrbia i en disminuir els resultats de les seves victòries. Ell fou qui va oposar-se a que la Sèrbia tingués una sortida al mar adriàtic. Ell fou que va induir a la Bulgària, després de la guerra contra la Turquia, a atacar la Sèrbia i la Grècia. Ell, en fi, qui, amb ocasió del tractat de pau de Bucarest—que posà fi a la segona guerra balcànica—, volgué llançar-se damunt la Sèrbia exhaurida per dues guerres cruentíssimes.

L'atentat de Sarajevo

Morts tràgicament a Sarajevo, el 15 de Juny de 1914, l'arxiduc hereu de l'Austria-Hongria i la seva esposa, immediatament es va veure que a Viena i a Buda-Pest es volia utilitzar aquell fet per a llançar-se damunt el petit Estat veí. Amb aqueixa finalitat, la premsa austro-hongaresa, feia responsables del fet al Govern i al poble serbis.

El ministre de la Sèrbia a Viena, Jovanovic, diu:

«Des del primer moment va semblar-me que s'insistia en la nacionalitat de l'autor de l'atentat, a fi d'embolicar Belgrad en l'afer i de crear la impressió que l'atentat havia estat preparat a Sèrbia.»

Jovanovic en dona una prova verament significativa. Els habitants de la Bosnia són serbis de raça, llengua i costums. Però no són serbis legalment, no són súbdits de l'Estat serbi. Ara bé: fins el dia 15 de Juny de 1914, els austríacs, quan parlaven de la Bosnia o dels seus habitants, sempre deien «els bosniacs»—*die bosniaken*—, «la llengua bosniaca»

—*die bosnische Sprache*—, «els ortodoxes de la Bosnia»—*die Orthodoxen aus Bosnien*—, de manera que defugien el nomenar-los serbis, o l'indicar que eren serbis llur raça i llur llengua. Però a partir de l'atentat, aleshores ja no va parlar-se de «bosniacs», sinó de serbis. Prinzip, fill de la Bosnia i súbdit de l'Estat austro-hongarès, no era dit «bosniac», sinó un «serbi». Aquest canvi no pressagiava res des de bò per a l'Estat serbi.

El Govern de Belgrad presentia el perill. No podent, segons les lleis, imposar silenci als periòdics serbis, s'esforçava a minvar la importància de la llur campanya i a mostrar que no era sinó una resposta a la campanya de la premsa austro-hongaresa. Va enviar oficialment el seu condol a Viena; va expressar l'horror que li inspirava el fet de Sarajevo; oferí a l'Austria que procediria a totes les investigacions que desitgés i a obrir procés contra els còmplices que hi pogués haver.

L'Austria va continuar les seves diligències sobre el fet, i va guardar un silenci menaçador. La campanya periodística es feia cada jorn més violenta.

Jovanovic adverteix al seu Govern que els alemanys de Viena són els qui es mostren més decidits partidaris de procedir a fons contra la Sèrbia.

«Sé, d'origen fidedigne—escriu el 13 de Juliol—, que els elements alemanys d'aquí són els més hostils contra nosaltres. Aqueixos elements han exercit certa influència en l'estil i el tò dels diaris de Viena, principalment la *Nova Premsa Lliure*. Aquest periòdic resum l'afer en poques paraules: «devem resoldre, »diu, el nostre plet amb la Sèrbia per la força »de les armes»; és evident que no podem arribar a un resultat satisfactori per procediments pacífics. I ja que hem d'anar a la guerra, més aviat o més tard, més val enllestir d'un cop i de pressa.»

La nota austriaca a la Sèrbia

Els presentiments pessimistes del representant de Sèrbia a Viena estaven certament ben fonamentats. L'Austria preparava l'ultimatum del 23 de Juliol que havia de calar foc al casal d'Europa. Sobre aquesta qüestió, dos punts sobresurten, i damunt d'ells aboca un raig de llum el *Llibre Blau* serbi. Aquests punts són:

1.er L'ultimatum, fou obra exclusiva de l'Austria?

2.^{on} Els qui el redactaren, volien desencadenar la guerra europea?

Pel que es refereix al primer punt, els documents serbis confirmen el que ja se sabia per molts testimoniatges concordants. L'ambaixador d'Alemanya a Viena, von Tchirsky, va induir constantment el Govern austro-hongarès a les més rigoroses mesures contra la Sèrbia. Segons la expressió de l'ambaixador de l'Anglaterra a Viena, von Tchirsky era més

anti-serbi i més russòfob que ningú i empleava les frases més violentes.

És veritat que, repetides vegades, Jovanovic adverteix i diu explícitament que l'actitut de von Tchirsky anava més enllà que no pas la de Berlin. «Encare que sembla—observa—que el ministre d'Afers estrangers alemany no aprova la política de Viena contra la Sèrbia, l'ambaixador d'Alemanya a Viena encoratja aqueixa política, precisament en aquests moments.» Però, respecte a l'ultimatum, Jovanovic pensa, com els seus col·legues de Viena, que «entre els representants estrangers solament l'ambaixador d'Alemanya havia estat tingut al corrent del document susdit.» I afegia: «Tinc motius per a creure que fins ha col·laborat en la redacció de la nota.»

Pot creure's que von Tchirsky va pendre sobre sí la responsabilitat de col·laborar en un ultimatum tan greu, sense estar d'acord amb el seu Govern?

És evident que no. El *Llibre Blau* serbi proporciona un detall provatori. El dia 17 de Juliol, el marquès de Sant Giuliano, ministre d'Afers estrangers, d'Itàlia, declarà a l'ambaixador de l'Austria-Hongria «que qualsevol acte dirigit contra la Sèrbia que no li guardés els respectes deguts de nació a nació, toparia amb la reprovació de la opinió pública italiana, i que el Govern italià estava interessat en que fos respectada la entera independència de la Sèrbia.» Les expressions del ministre italià es compendrien si no se li hagués donat a conèixer el tenor de la nota que havia d'ésser adreçada a la Sèrbia. I si l'Austria donava tals informes a la Itàlia, com es pot concebre que no els donés a la potència directora de la Triple Aliança?

D'altres indicis deixen veure, a Viena mateix, que l'Austria anava a donar un cop i que l'Alemanya no ho ignorava. Fins el dia 13 de Juliol semblà que l'afer de Sarajevo es descabdellava normalment. Però en aquest moment es va produir un canvi d'actitut. De bon principi, els periòdics de Viena i Buda-Pest, seguint les instruccions de la oficina de la Premsa del ministeri d'Afers estrangers, sospengueren la informació relativa al curs del procés sobre l'atentat de Sarajevo. Aqueixa mateixa premsa començà desseguida a presentar l'afer com una qüestió que s'havia de resoldre entre la Sèrbia i l'Austria-Hongria, i, en cas necessari, per la força de les armes. D'altra banda, *els grans diaris de Viena rebien notes oficioses semblants de l'ambaixada d'Alemanya*.

Les conseqüències de l'ultimatum

El Govern de Belgrad no va equivocar-se respecte el significat de la nota austro-hongaresa. Va comprendre perfectament que l'Austria estava decidida a recórrer a la força, encare que la Sèrbia acceptés totalment i sense reserves la nota de Viena. Però l'Austria, estava igualment decidida a una guerra amb la Rússia? És molt possible que, al principi, les probabilitats d'aquesta guerra li semblessin poc fortes i que obrés persuadida que la Rússia, una vegada més, retrocediria davant d'un conflicte armat amb l'Austria i l'Alemanya.

L'ambaixador alemany Tchirsky s'esforçava a mantenir en aquesta creença els gover-

S. CARBONELL I PUIG

COMISSIONS :: REPRESENTACIONS
:: ADMINISTRACIÓ DE FINQUES ::
CABLE: SUBUR APARTAT DE CORREUS: 226
::: SANTIAGO DE CUBA :::

(*) Extret del segon volum de *La guerra de les nacions*, recentment publicat per la Societat Catalana d'Edicions

nants de Viena. A propòsit d'això, escriu Jovanovic: «Era l'únic en pensar i en dir que la Rússia s'estaria quieta mentre l'Austria infligiria un càstic a la Sèrbia. Assegurava que el ministre d'Afers estrangers, de la Rússia, podria fàcilment imposar-se als panslavistes, com en afys anteriors, i que la Rússia no tenia el menor interès en plantejar les moltes qüestions, espinoses a més no poder, que l'afecten d'aprop així a la Europa com a l'Àsia. Segons ell, calia donar una lliçó a la Sèrbia. Quant a l'Alemanya, declarava que tenia plena consciència del que feia sostenint la gestió de l'Austria.

«El llenguatge de von Tschirsky ha fet pensar a moltes persones que és l'Alemanya la qui ha volgut provocar la guerra europea. No obstant, de Berlín, i pels conductes diplomàtics més fidedignes i autèntics, se m'avisava que la Wilhelmstrasse no aprovava l'acció de l'Austria-Hongria en aquest afer i que von Tschirsky s'havia excedit en les seves instruccions.»

Però si això és cert, si l'Alemanya no jogava amb dos jòcs de cartes, com s'explica que el seu ambaixador a Petregrad empleés el mateix llenguatge que el seu ambaixador a Viena i assegurés que no s'havia de témer res del costat de la Rússia? El ministre de la Sèrbia a Petregrad, escriu:

«En sortir del gabinet de Sassonow, a qui vaig fer conèixer el text de l'ultimatum austro-hongarès, vaig encepagar amb l'ambaixador de l'Alemanya. Feia cara d'estar content. En la conversa que vaig tenir amb el comte Purlatès respecte a la nota austriaca, li vaig pregar que m'indiqués com es podria sortir de la situació creada per l'ultimatum. L'ambaixador va respondre'm que això només depenia de la Sèrbia, puix es tractava d'una qüestió que s'havia d'arranjar entre l'Austria i la Sèrbia solament, i en la qual ningú podia barrejar-se. Vaig contestar al comte de Purlatès que s'equivocava i que es convenceria aviat que es tractava, no d'un conflicte entre l'Austria i la Sèrbia, sinó d'una qüestió europea.»

Les seguretats que donaven von Tschirsky i el comte de Purlatès van fer caure probablement en l'error a l'Austria-Hongria, que va creure que la Rússia s'estaria quieta.

Quan va comprendre el ver perill de la situació, va semblar que els seus propòsits es modifiquessin.

I segueix explicant l'ambaixador serbi:

«Tan aviat com va saber-se a Viena que el conflicte austro-serbi podria provocar una guerra entre l'Austria-Hongria i la Rússia, van començar a sentir inquietut.»

De fet l'Austria va oferir el dia 1.er d'Agost tractar amb la Rússia el fons mateix del conflicte amb la Sèrbia. La pau tornava a ésser possible si el mateix dia no hagués adreçat l'Alemanya un ultimatum a la Rússia. Suposant que l'Austria fos sincera en la seva gestió de darrera hora, resulta que si s'havia enviat l'ultimatum a la Sèrbia, ho havia fet per les seguretats donades per l'Alemanya respecte a la «localització del conflicte». L'Austria volia la guerra... però amb la Sèrbia solament!

CAPTAIN MORLEY

AL VOL

La vaga general del proper dilluns

PER a demà passat, dilluns, els organismes obrers que actuen a Catalunya, d'acord amb els que actuen a l'Estat espanyol, tenen decidit un atur de vint-i-quatre hores, com a protesta de la passivitat del govern de l'Estat davant el constant encariment de la vida, així com, també, per la poca magnanimitat del mateix en concedir una amplia amnistia que lliuri del procés i la presó a una infinitat d'homes que si han delinquit, ha estat, només, per haver portat el cor massa inflammat de nobles ideals i haver-los propagat massa ardidament per tal de promoure'n la llur instauració. Així, doncs, aquesta vaga que s'apropa, en fer-ne, els que la dirigeixen, les llurs reclamacions, hauràn de sintetitzar aquestes en la frase que ja ha començat a expandir-se: per la vida i per la llibertat.

Nosaltres, que creiem que la vaga és sempre una arma excel·lent per tal d'ésser esgrimida assenyadament pels obrers davant els desmans de la burgesia, volem dir que si la vaga general que està en vigílies d'escalar ha d'ésser, només, una vaga general qual durada no excedeixi de vint-i-quatre hores i aon hi sigui manifestada, amb tota serenitat i l'ordre més complet, la força i la potència proletària, nosaltres som partidaris, i ens hi adherim, d'aquesta vaga que considerem justa i raonada. Més si la vaga de que parlem ha de donar lloc a tumultuoses accions portades a cap sense finalitats pràctiques i tansols pel gust de que quatre sindicalistes exercitin, una vegada més, la seva mica de revolució, nosaltres no en som partidaris, i hem de dir que serà una acció mancada de fortitut i que no produirà nas, ni de bon troc, cap dels efectes que els que l'han organitzada cerquen.

Aquesta vaga que s'apropa, té de significar, per al Govern burgès de l'Estat, la voluntaria mobilització civil dels que sofreixen, perquè, treballant, no poden viure, i ha de volguer dir, també, que l'Estat té el deure de no to'errar que ningú, inhumanament i més que mai en les circumstancies actuals, trafiquegi amb la vida del poble. Ha de volguer dir i ha de significar el plantejament d'aquesta vaga, un toc d'atenció als estaments poderosos i a tots aquells que els emparen i protegeixen.

Fora d'aquesta demostració de forces obres, fora d'aquesta exposició, a la faç de l'Estat, d'humana misèria, no cal cercar-hi, en la manifestació obrera que s'apropa, cap altra significació.

Prou ens dol que, dissortadament —volem creure que en virtut de la general desmoralització de l'Estat—, l'obrerisme a Catalunya i més, encare, que a Catalunya, en altres terres espanyoles, segueixi el mateix camí d'afebliment, d'enlirament que segueix, en general, la política tota del mateix Estat.

Repetim que això ens dol i deplorem, sobre tot, que la cultura social dels nuclis treballadors no permeti a aquests intervenir més eficaçment, si no es vol en el governament de l'Estat, al menys, en la orientació econòmic-social que en tots moments cal i és necessària a aquells pobles que volen respectar, a tothora, el dret que, a viure, tenen els homes que els componen...

La prohibició d'unes conferències

El chefe del govern espanyol va pregar, diuen, a Maurice Maeterlink que no dongués la conferència que hi havia anunciada a la Casa del Poble, de Madrid, així com, també, que deixés de venir a la nostra Barcelona. Aquí, com ja és sabut, s'havia preparat, al teatre Novitats, una vetllada en honor seu, la qual era esperada amb expectació immensa... Però, de sobte, aquesta expectació va haver de desaparèixer i convertir-se en estupefacció. I és que ningú—parlem, naturalment, dels aliadòs—, sabia avenir-se d'aquesta prohibició, que a més de trobar-la injustificada, creiem que és un acte de feblesa i de mansa sotsmissió, per tant, dels poders de l'Estat a la tan generalitzada opinió germanòfila dels que componen gairebé la totalitat dels pobles que el formen.

A Maeterlink, després d'haver donat una conferència davant un cenacle d'ateneistes madri-

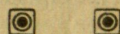
lenys, germanòfils, amb tota seguretat, la majoria, se'l convidava a que no dongui, davant del públic obrer de la Casa del Poble de la capital de l'Estat i davant tot el poble de Barcelona, les conferències que ja hi havia anunciat...

És que el Govern ha tingut por que Maeterlink, per cura que posés en suavitzar els conceptes de les seves conferències, s'endugués alentorn seu a tots els homes que blasmen i condemnin virilment les deportacions i les sagnants infamies que a la mare Belgica els tudecs porten comeses?

Han tingut por de comprometre aquesta neutralitat germanitzada que tan plau als espanyols, admiradors,—i parlem en termes generals—potser per semblança de temperament aventurer, dels imperialistes europeus que han atentat contra la pau del món?

Sí, sí; ha d'ésser per feblesa i per afavorir la general opinió de la Espanya germanòfila que el Govern no ha consentit que en Maeterlink, el poeta altíssim, contés al poble les desventures i els mariris que ha sofert i sofreix la nació belga... S'ha estalviat, així, el Govern espanyol, haver de fer la rectificació del concepte que un periòdic de Barcelona aplicava al poble espanyol, en dir que, aquest, ni a caricatura de poble arribava...

Realment, si en l'interior d'un Estat que gaudeix d'absoluta sobirania no pot parlar-se amb llibertat de les candents qüestions d'Europa, no sabem pas ben bé quina missió ideològica a aquell Estat, en consciència, li pot ésser reservada...

GUAITA

El flamant marquès d'Olèrdola, batlle de reial ordre de la ciutat de Barcelona per obra i gràcia de la magnanimitat del comte de Romanones, se'n anà a passar dos mesos de bell estiu i esplèndida tardor entre les aristocràtiques platges del Nord i els burocràtics salons de Madrid, produint aquella absència la vacant de la primera autoritat municipal, que ha ocupat el regionalista Durán i Ventosa.

Així, a cop d'ull, sembla que els de la Llga n'havien de quedar agrats; però no ha estat d'aquest mode, degut a que el jove marquès i batlle de reial ordre tot d'una peça, va tenir la feblesa de caure en la temptació de visitar ministeris i parlar de resoldre qüestions municipals barcelonines, el qual, pel que es veu, devia quedar reservat a en Cambó únicament, i segons el codi de la Llga, serà castigat amb pena capital l'infeliç que amb bona o mala fè intenti deslluir l'embutmada personalitat política del seu Cambó.

Això ha d'haver estat i no altra cosa, car de totes les discussions hagudes, de tota la violent campanya realitzada, resulta que Barcelona no n'ha obtingut res, i no obstant, els regionalistes toquen el bombo i platerets per als seus, i els amics d'en Rius agoten l'incens al seu favor.

De manera que ara no cal ja parlar d'intensificar l'actuació nacionalista a Catalunya, sinó que l'acció política catalana se redueix a fer veure qui pot parlar més vegades amb els ministres de l'Espanya centralista, encare que, com de costum, no se'n obtingui res.

I tots contents...!

F.

Pels homes que lluiten per la llibertat del món

Altres noves subscripcions

Amés de les que darrerament s'han obert a favor dels voluntaris catalans que lluiten amb la França i de les quals en el nostre número anterior ens ocupàvem, podem dir que també a l'Havana, els catalans que allà viuen, volen preocupar-se dels heroics legionaris de la nostra terra.

Es a la capital cubana suara esmentada, que s'han iniciat recaptés per als voluntaris catalans de la guerra d'Europa des de les planes de *Vida Catalana* i *La Nova Catalunya*.

Tot aquest moviment favorable als catalans que guerregen contra els despòtics poders imperials del centre d'Europa, demostra, una vegada més, que l'acció que aquells porten a terme sintetitza, de la faicó més completa, els sentiments de tots els homes de la nostra terra.

Es per això que cal que cap fill de Catalunya els abandoni i tothom es faci càrrec cabal del sacrifici que per la llibertat realitzen...

El Nadal del voluntari català

En el número vinent donarem compte dels donatius que, per al Nadal dels voluntaris de Catalunya, s'han rebut a la nostra Redacció, dels quals ja n'hem fet entrega al Comitè de Germanor.

Podem dir, avui, que ja ha sortit, destinada als fronts de guerra, una expedició de més de tres-cents paquets. Les expedicions aniran fent-se sense interrupció.

..

Hem rebut, amb destí a la llista de subscripció que tenim oberta a la nostra Redacció, els següents donatius d'un nucli de treballadors de la veïna ciutat de

Pessetes

BADALONA	
Suma anterior.	936'25
Josep Martí	0'50
Pere Calonge	0'25
Roderic Martínez	0'25
Victorià Mendoza	0'25
Lluís Goig	0'50
R. Montey	0'25
Vicens M. Jardí	0'25
Filibert Asprer	0'50
Octavi Grau	0'50
Sadurní Medrano	0'25
Venanci Martínez	0'25
Isidre Muñoz	0'25
Alexandre Ripollès	0'25
R. M. Clapés	0'50
Carles Ribera	d'25
Total.	941'25

Els conflictes socials

ELS EBENISTES

D'aquest conflicte sols podem dir que va seguint el seu pas i que la forta cohesió i solidaritat dels obrers vaguistes, ha posat fòra de tò als burgesos intransigents, els quals, cada dia, s'arredocen a les prerrogatives de la desaprensiva autoritat que sofrim, per a cometre tota mena d'atropells i empresonar obrers, el que, en comptes de fer minvar l'entusiasme, el fa créixer més i més.

ELS CONTRAMESTRES

El conflicte dels contramestres no porta traces de resoldre's.

Dr. Vilà i Torrent

METGE ODONTÓLEG, de les Escoles dentals de Madrid i Philadelphia (EE. UU.)

ON PARLE FRANÇAIS

ENGLISH SPOKEN

MAN SPRICHT DEUTSCH

BARCELONA — Carrer Roger de Llúria, 44 (entre Gran-Via i Diputació)

No-gens-menys, continua la vida de reclusió i denigrant dels esquirois, aquests que portats per la seva inconsciència i, sens dubte, menaçats pel despotisme d'autoritats i burgesia, segueixen aquest calvari, al qual lliurement s'han junyit i del que ja ne comencen a sentir el cansament i la opressió.

Per a tractar de l'estat del conflicte que fa ja vint-i-quatre setmanes que dura, la societat El Radium celebrà un mitng, al Cine Muntanya, de Sant Martí, en el qual, després d'haver-se manifestat els oradors en pro del sosteniment de la vaga fins assolir el triomf, s'aprovaren les següents conclusions:

El poble i els associats d'El Radium reunits en l'esmentat mitng protesten de la clausura del Sindicat, i s'adhereixen a la campanya general i del Comitè de Valencia.

Al sortir del mitng hi hagueren desordres i trets, car la policia intentà detenir al company García, president de dit Sindicat.

Cal esmentar que el dessordre el provocà la policia essent els que es diuen servadors de l'ordre els que dispararen llurs armes, atropellant amb cargues i cops de sabre a tort i a dret.

ELS FOTOGRAVADORS

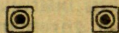
Els fotogravadors dels tallers de «La Unió» s'han declarat en vaga, degut a les imposicions i injustícies de que se'ls volia fer ésser víctimes, creient sens dubte que diis obrers vivien, encare, en la època de l'esclavage i indignitat humans.

A l'actitut ènergica i decidida del fotogravadors, sols uns quants han restat sense secundar-la havent-se, no-gens-menys, convençut, qualques dels ofuscats, a que la secundessin.

ELS OBRERS DE TOSSES

Els obrers que treballen en la construcció del túnel de Toses, degut a la explotació persistent de que són víctimes s'han declarat en vaga, en mig del més gros entusiasme i unanimitat, car no hi ha cap esquiroi.

La vaga afecta a 300 obrers, fent-se, per part de l'autoritat, actives gestions per a descobrir al qui acusen d'agitador, el qual, mercès a la forta solidaritat, es fa bon xic difícil.

PER AL SOSTENIMENT DE

LA NACIÓ

En la darrera setmana han arribat a les nostres mans i destinats a l'eixugament del déficit que la publicació de LA NACIÓ, durant el tercer trimestre de l'any actual, va ocasionar-nos, els següents donatius:

BARCELONA		Pessetes
Suma anterior		110'50
Daniel Jover		1
Frederic Ill.		0'50
Xavier Vifials.		0'50
J. B.		1
R. Lluch		2
Joaquim Blanxart		1
Celestí Viada		0'50
Jordi Benet		1
GRANOLLERS		
M. O.		1
TOTAL		119

NOVES

DEMÀ, diumenge, a dos quarts de deu de la vetlla, els eminents concertistes Ernest Grau i Antoni Laporta i Astort donaràn un selecte recital de violí i piano en l'estatge social de l'Orfeó Gracienc. Integren el programa obres de Beethoven, Mozart, Chopin, Corelli, Vitali i Kreisler.

..

En el local de la Schola Orpheonica—Baix de Sant Pere, 55, pral—i formant part del programa de festes íntimes del mes de Desembre, s'hi verificarà, demà diumenge, a la tarda, una festa literaria i musical, en la qual hi pendran part notables elements de la entitat.

..

La joventut valencianista festeja la inauguració del nou domicili social amb un reconfortador i patriòtic acte, en el qual hi foren representats tots els països de parla catalana d'ençà i d'enllà de l'Albera fins a endinsar-se en la nostra mar mediterrània, formant la gran patria catalana.

L'acte el presidi l'excels Guimerà, fent ús de la paraula diferents oradors, nadius de Valencia, Mallorca, Menorca, Rosselló i Catalunya.

La festa s'acabà amb un vibrant parlament d'en Folguera i Durán, el qual ho feu en representació de la Protectora, entonant-se, al finalitzar, les notes del nostre Himne nacional.

..

Organitzada per la Secció de senyorettes, de l'Orfeó de Sanis, tingué lloc una vetllada que, en obsequi als socis protectors i llurs famílies, dites senyorettes oferiren.

La sala de l'Orfeó presentava un bell aspecte, reflexant-se, en els semblants, la satisfacció amb que el gentil obsequi era rebut.

Durant el curs de la festa repetides mostres d'agraïment s'erren manifestades, ajuntant-se sovint les mans fent vibrar l'entusiasme eixit del fons de l'esperit dels concurrents.

La vetllada acabà ben avançada la nit, sortint tothom ben satisfets i complacuts de la mateixa.

..

Organitzada pel Centre Excursionista Barcelonès, es realitzarà, demà, diumenge, al matí, una visita col·lectiva al Temple Expiatori de la Sagrada Família, reunit-se, a les 10'45, a la Plaça d'Urquinaona—tramvia d'Horta—. Hi queden convidats tots els aimants de l'arquitectura catalana.

MUNDIAL PALACE

COBERTS DES DE PTES. 3'50 - CONCERT TOTS ELS DIES

Els divendres Bullabai-se - Dissabtes menú corrent i vegetarià

PORTA DE LA PAU

Biblioteca de Comunicació

111, Montcada, 111

• • LA NACIÓ • •

ABONAMENT

2 pessetes trimestre : : Estranger: 3 pessetes

C. E. d'Arts Gràfiques, S. A.—Mallorca, 257 bis